

IS MESES IN SARDU E SU SIGNIFICAU INSORO

Gennàrgiu

Su nòmene benit de su latinu Januarius, mese dedicau a Gianus, deus romanu cun duas facis, una ci càstiat a su tempus benidore e s'àtera ci pòmpiat a su tempus colau. Gennàrgiu difatis est su mese ci aberit is gennas de s'annu nou.

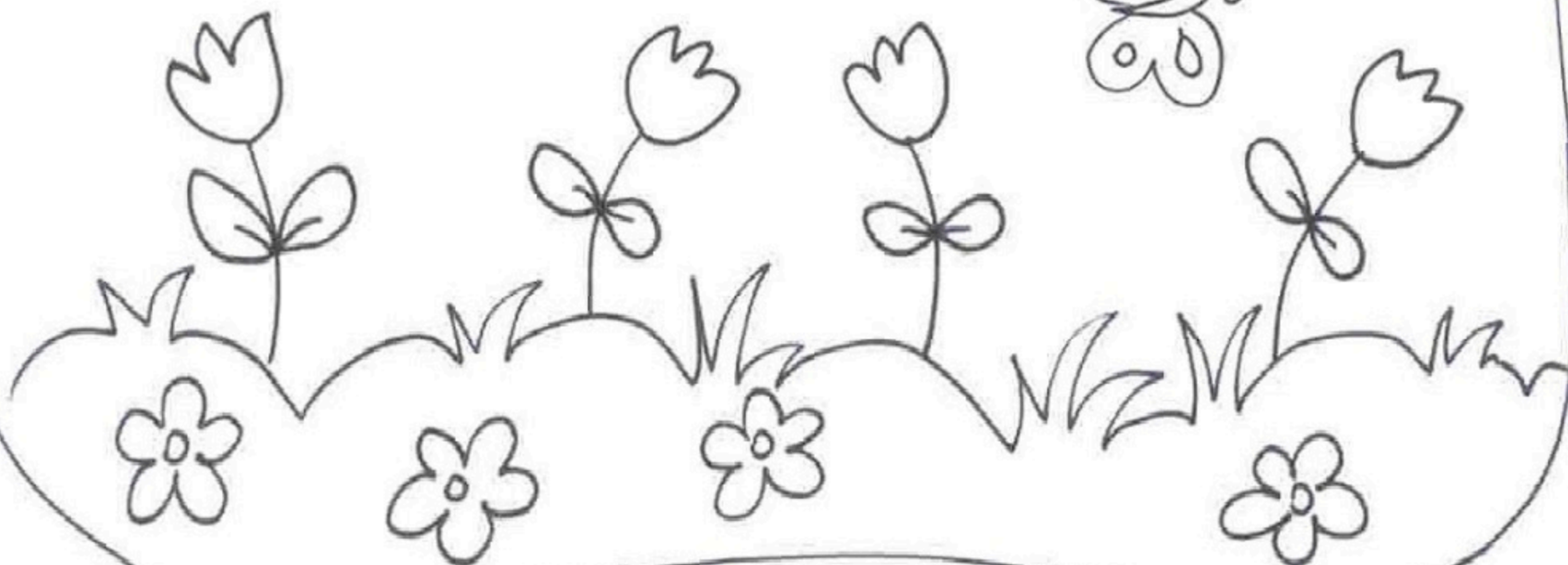
Freàrgiu

Freàrgiu benit de su latinu "februarius", ci dipendet de su verbu "februare"= purificari o rimediari a is errores, in onore de su deus etruscu Februus e de sa Dea romana Febris. In freàrgiu si festat su Carnovali, perìudu de festa tra s'ierriu e su beranu chi precedet sa Carèsima, tempus de penitènthia e de abruntu a sa Pasca Manna

Marthu

Finiu freàrgiu cumènciat marthu, ci pigat su nòmene de su latinu Martius, mese dedicau a Marte, cunsiderau de is romanus su babbu de Ròmolo, primu re de Roma. Marte fut su deus de sa guerra e su protetore de is incùngias.

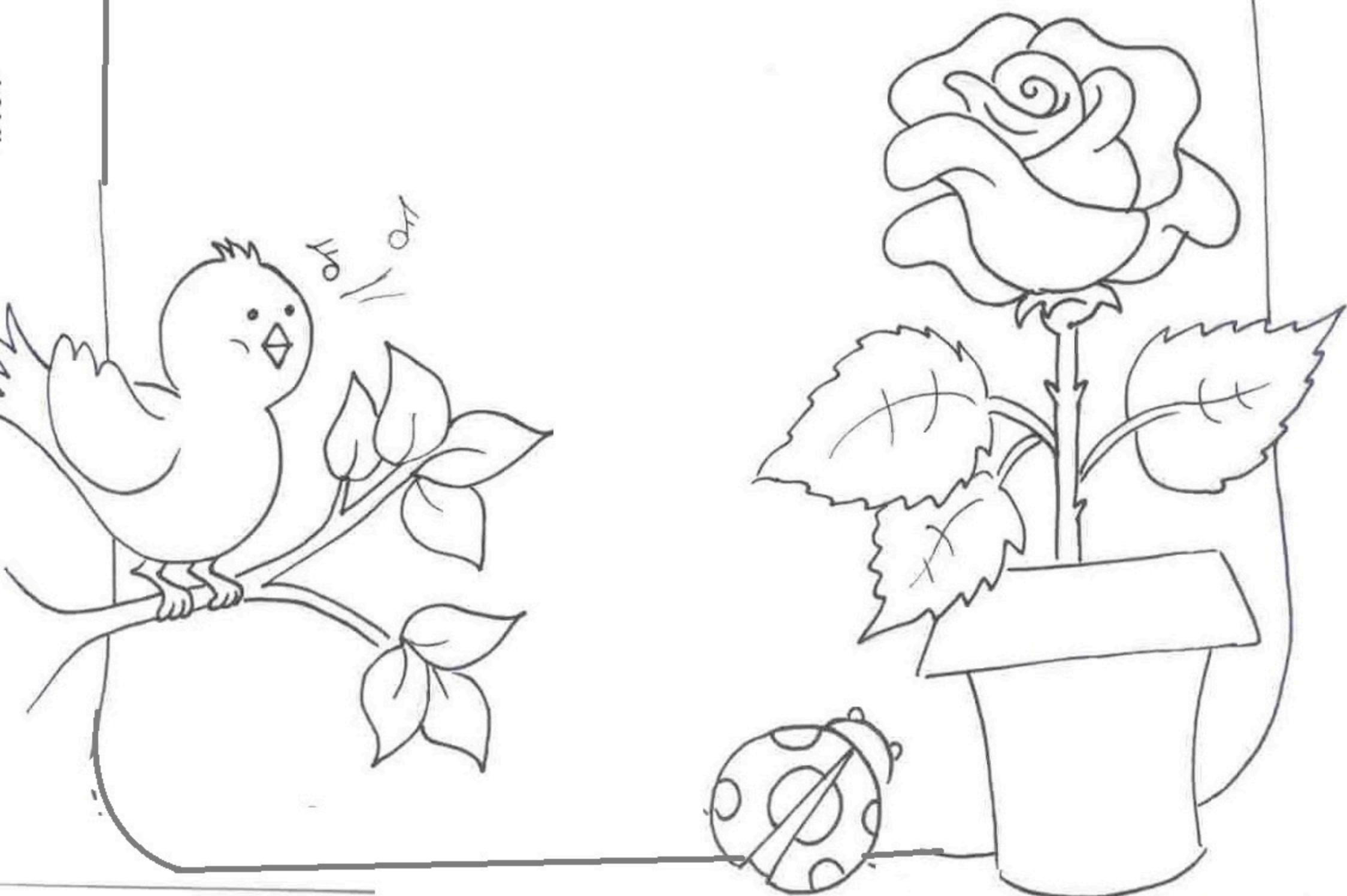
Arvili

A pustis de marthu intrat Arvili. Si pensat ca su foeddu siat collegau a sa divinidadi etrusca "Apro", ci benit de su grecu "Afrodite", dea de s'amore. Est possìbili peri ca "arvili" bèngiat de su latinu "aperire", est a narri "abèrrere" a su beranu, stesone acantu scupint totu is frores e torrant a nàsciri is matas. De sòlitu in Arvili si festat sa Pasca Manna.

Mau

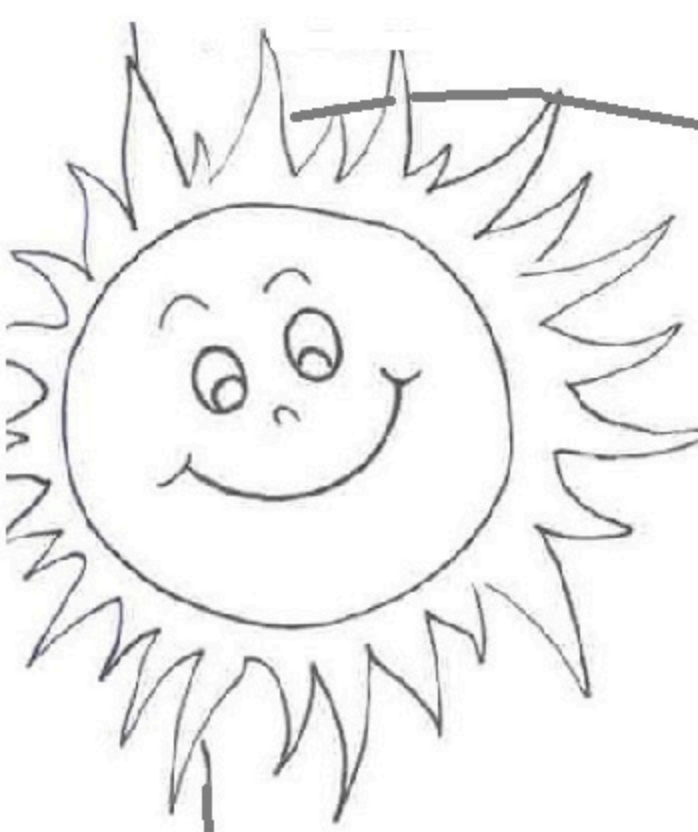
Fatu fatu a arvili agataus su mese de Mau. Is latinus ddu mutiant Mājus, ci bolet narri "Mannu o Manna", in onore a sa divinidadi Màia, mamma de Mercùriu. Màia fut sa dea de sa fertilità, protetora de sa terra e de s'incùngia, po cussu benit assimbixa' a sa Dea Mamma mediterrànea.

Mese 'e Làmpadas

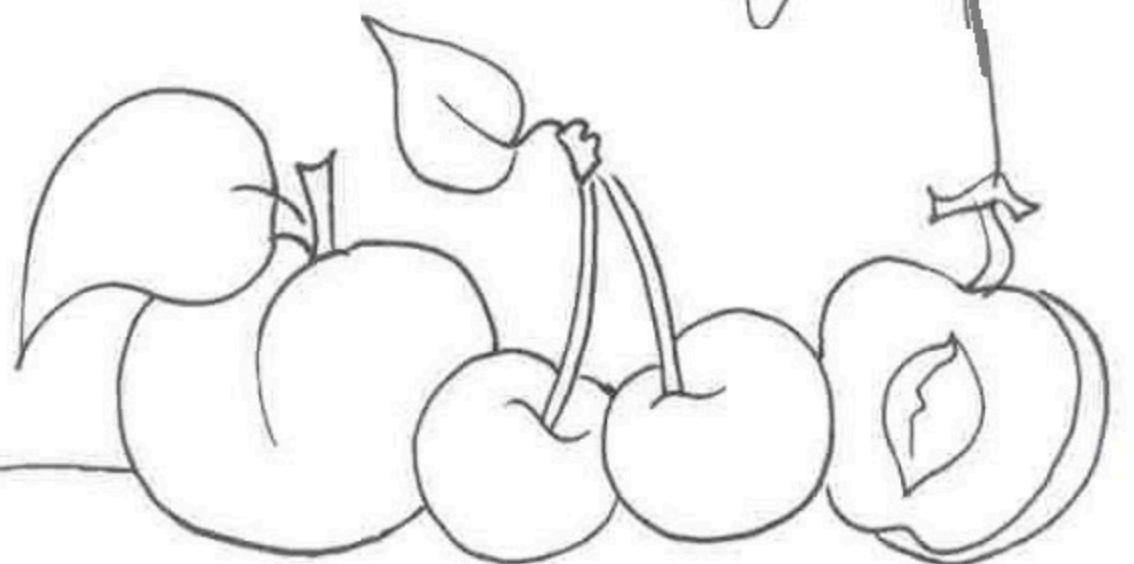
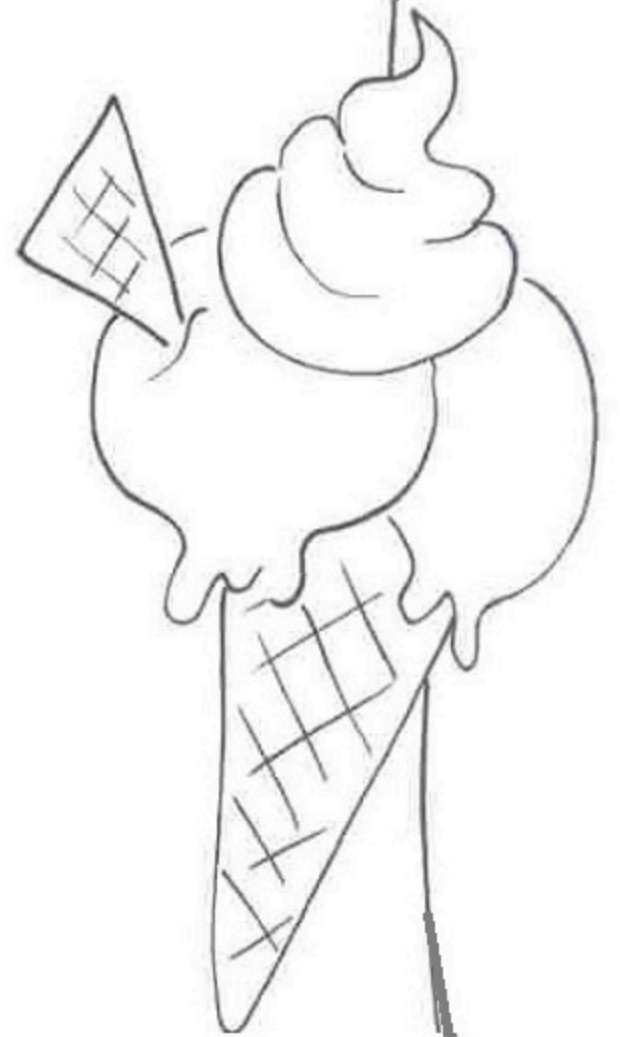
Acabbau Mau incumènciat su mese de Làmpadas. Su nòmene est possìbili ci bèngiat de is fogos ci s'alluint po Santu Giuanni, candu si faint is goparis. Su scopu de sa festa est peri su de donari fortha a su sole, ci de custa di incumènciat a èssere prus dèbili po more de su solstìtziu de istadi. De custu mese pigat su nòmene sa "figu de làmpadas", frutu ci coet pròpiu in custu perìodu.

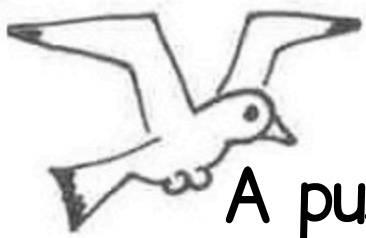

Mese 'e Argiolas

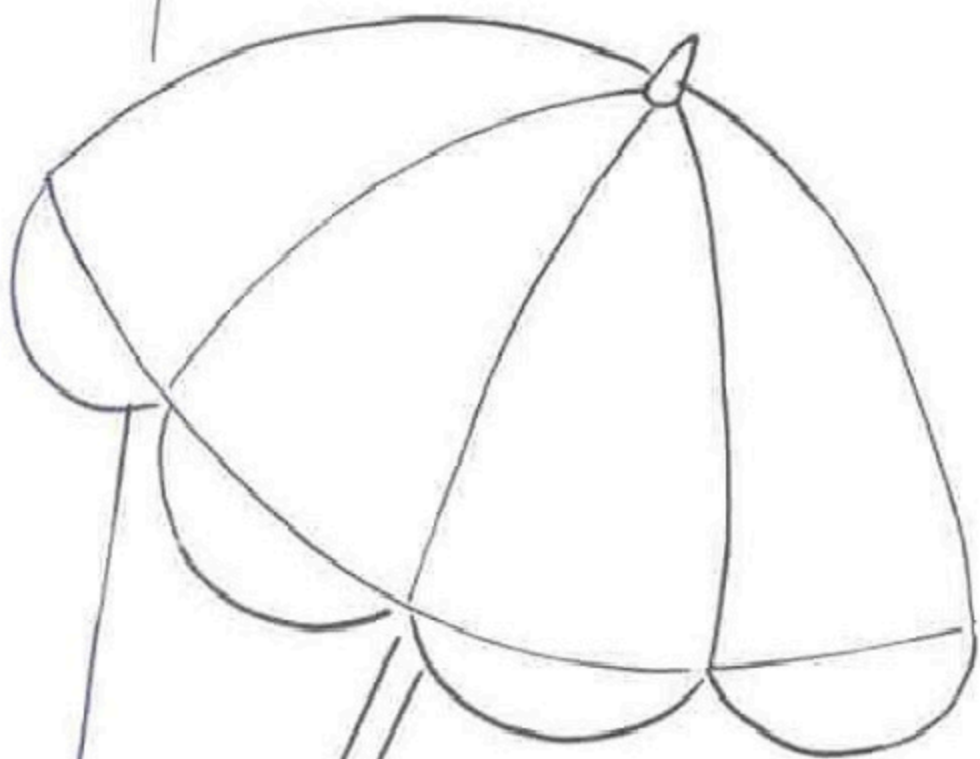
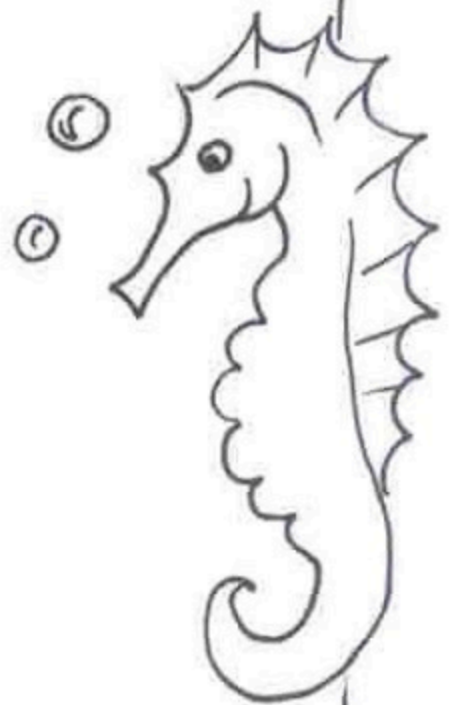
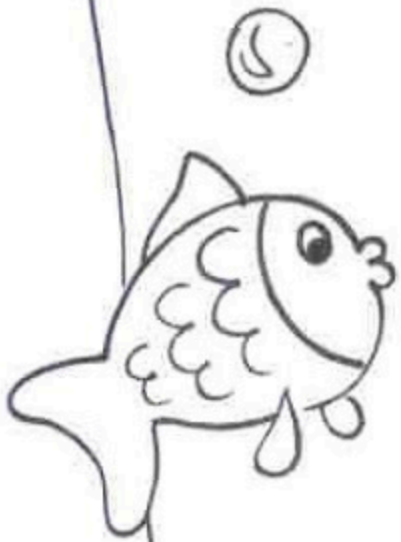
Spaciau làmpadas cumènciat Mese de Argiolas. Si mutit gosi poite in custu tempus si faiant is argiolas po treulari su trigu. Argiolas benit mutidu peri Mese de su Cramu, poite si festat Nostra Sennora de su Cramu

Austu

A pustis de su mese de Argiolas imbucat Austu, ci nd'at pigau su nòmene de s'imperadore romanu Otavianu Augustu. Primu de su sèculu 8 A.C. custu mese fut mutiu "sextilis", essendo su de ses meses de su calendàriu antigu romanu, ci incumenciàt in marthu.

Cabudanni

Su calendàriu sardu antigu, essendo acapiu a su traballu de massaus e pastores, initziat cun su cumènciu de s'annà agrìcula, est a narri in Cabudanni. Su nòmene, difatis, est unu foeddu de origini latina, "caput anni", ci bolet narri "cumènciu de s'annu".

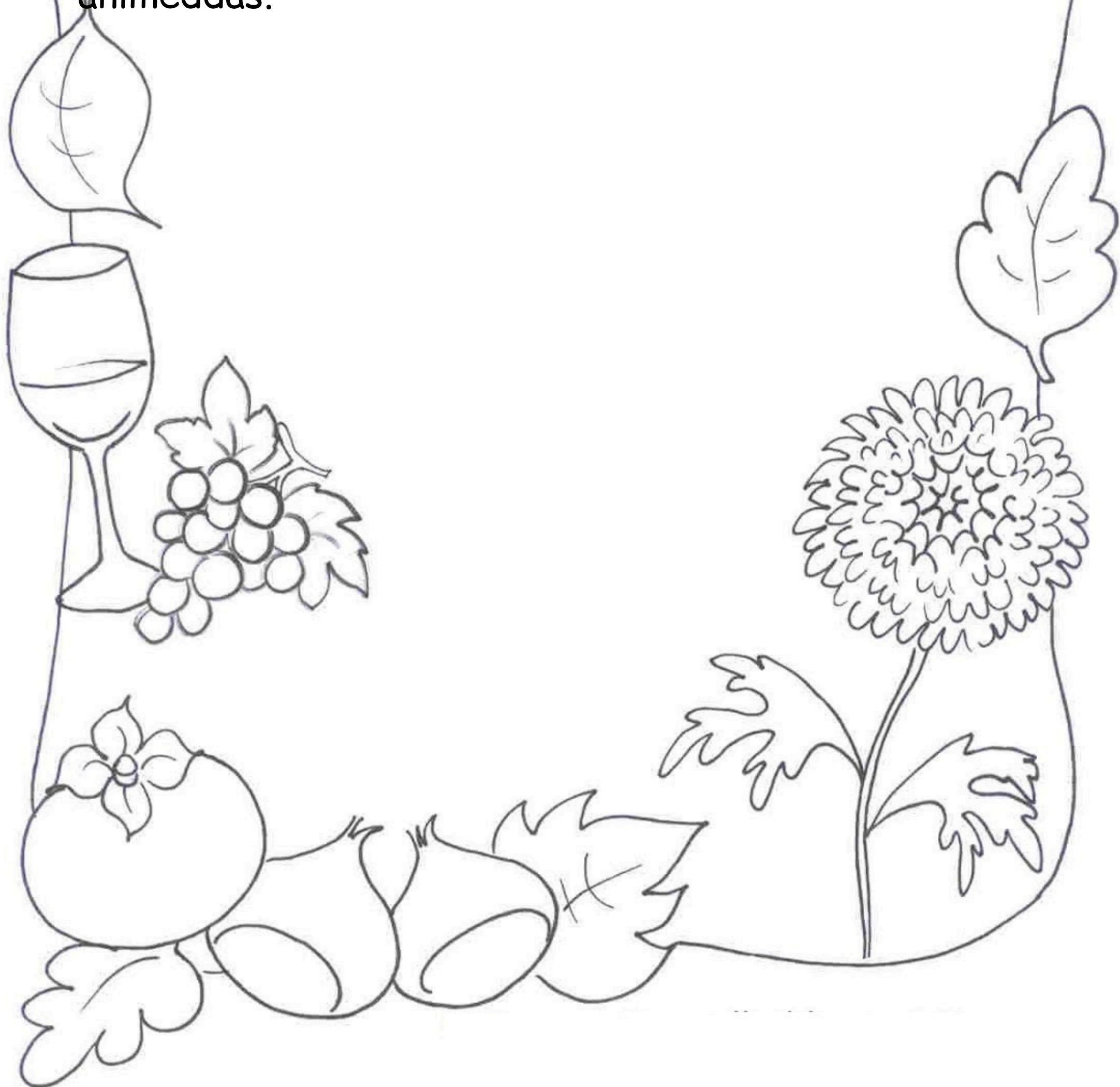
Mese 'e Ladàmini

Pustis Cabudanni benit mese de Ladàmini. Si narat aici poite in custu mese s'alladaminànt is terrenos cun su ladàmini a in antis de ddus cortivari. In atrus logos de Sardigna ddu mutint peri Santugaine e Santu Miali, in onore de Santu Gavinu e de Santu Micheli, santus chi si festant in custu perìodu.

Donniasantu

A sa fini de mese de ladàmini imbucat su mese de Onniasantu, mutiu aici po sa festa de Totu is Santus ci si festat su primu de su mese. Ddu mutint peri Sant'Andria, Mese de Santu Sadurru e Mese de is Mortos, po more ca su 2 s'arregodant is ànimas de is mortos. Sa dì si costumat a andari a pònnere frores in campusantu e is piciocheddos bessint po pediri is animeddas.

Mese 'e Idas

S'ùrtimu mese de s'annu est Mese de Idas. Custu foeddu benit de su latinu "idus" e de s'etruscu "itus". Po is romanus fut sa dî ci parthiat a metadi su mese. In sa limba acàdica "idu(m)" bolet narri "pagamentos", "pesone", "acòrdiu", chi forthis in Mesopotàmia si pagànt a acabbu de annu. In medas biddas de Sardigna a custu mese ddi nànt peri "Nadale", opuru Mese 'e Paschixedda, in onore de su nascentu de Gesùs.

